

Uzasadnienie

W dniu 20.09.2017r. do (...) (...) W. wpłynęła skarga B. P. z dnia 15.09.2017r. dotycząca radcy prawnego A. S.. W skardze sformułowano zarzut dotyczący możliwości świadczenia przez radcę prawnego pomocy prawnej w sytuacji konfliktu interesów, którego skarżący upatruje w podległości służbowej radcy prawnego jako asystenta zatrudnionego na (...) (...) W. oraz jako (...) tegoż (...) (...) i (...) w stosunku do J. R., w imieniu której występuje w innych sprawach jako pełnomocnik.

Postanowieniem z dnia 11.10.2017r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wszczął postępowanie w niniejszej sprawie, w toku którego przeprowadzono postępowanie dowodowe obejmujące m.in. przesłuchanie B. P. oraz radcy prawnego A. S..

Postanowieniem z dnia 13.03.2019r. wydanym w sprawie o sygn. akt RD 111/17 Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego (...) (...) W. na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 KPK w zw. z art. 74¹ URP umorzył dochodzenie ze względu na brak znamion przewinienia dyscyplinarnego.

W uzasadnieniu postanowienia Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wskazał m.in., że bezzasadny okazał się zarzut, jakoby radca prawny A. S. pozostawała w konflikcie interesów – reprezentując J. R. w prywatnych sprawach i pozostając jednocześnie w stosunku podległości służbowej wobec J. R.. Powyższe Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wywiódł z tego, że radca prawny co prawda jest zatrudniony w tym samym podmiocie, co jego mocodawca – J. R., ale je bezpośrednim przełożonym nie jest J. R.. Ponadto Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wskazał, że radca prawny reprezentowała J. R. w sprawach niezwiązanych z działalnością statutową (...) (...) W. i pozostających bez jakiegokolwiek związku z pracą radcy prawnego w ww. podmiocie.

Odwołanie od postanowienia o umorzeniu dochodzenia wniósł pełnomocnik skarżącego zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że okoliczność podlegania służbowego (niekoniecznie bezpośredniego) J. R. radcy prawnego A. S. i zależność od niej w zakresie zatrudnienia na (...) (...) W. przy jednoczesnym reprezentowaniu J. R. w sprawach prywatnych przeciwko pracownikowi naukowemu uczelni nie stanowi konfliktu interesów. Jednocześnie uzasadnieniu odwołania pełnomocnik skarżącego wyraźnie podkreślił, że w niniejszej sprawie nie istnieje w większym zakresie spór co do okoliczności faktycznych. Pozostaje jednak spór co do oceny tych faktów. Dalej wyartykułowano, że zdaniem odwołującego konflikt interesów występuje w niniejszej sprawie, wbrew zapatrywaniom Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego, ponieważ wszystkie zaangażowane osoby, tj. skarżący, radca prawny i jej mocodawca zatrudnione są w charakterze pracowników naukowych w jednej uczelni.

Podczas posiedzenia Sądu w dniu 05.06.2018r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wyjaśnił, że ustalenia w zakresie podległości służbowej radcy prawnego A. S. zostały dokonane w oparciu o zeznania ww., które Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego uznał za w pełni wiarygodne.

Sąd zważył co następuje:

Zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu, aczkolwiek nie w pełni z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu odwołania.

Przed przejściem do rozważań w zakresie motywów uchylenia zaskarżonego postanowienia należy przypomnieć, że zgodnie z art. 26 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego [dalej jako: (...)] Radca prawny nie może świadczyć pomocy prawnej, jeżeli wykonywanie czynności zawodowych naruszałoby tajemnicę zawodową lub stwarzało znaczne zagrożenie jej naruszenia, ograniczenia jego niezależności, albo gdy posiadana przez niego wiedza o sprawach innego klienta lub osób, na rzecz których uprzednio wykonywał czynności zawodowe, dawałaby klientowi nieuzasadnioną przewagę.

W ocenie Sądu w realiach niniejszej sprawy istotne jest czy wykonywanie czynności zawodowych przez radcę prawnego A. S. na rzecz J. R. stwarzało zagrożenie ograniczenia niezależności radcy prawnego A. S. z uwagi na relacje służbowe pomiędzy radcą prawnym a mocodawcą istniejące w ramach zatrudnienia radcy prawnego jako asystenta na (...) (...) W. oraz pełnienia funkcji (...) (...) i (...) na wydziale ww. uniwersytetu, którym jako dziekan kierowała mocodawca radcy prawnego.

Powyzsza kwestia i charakter zależności istniejących pomiędzy radcą prawnym a mocodawcą mają decydujące znaczenie dla oceny czy w niniejszej sprawie wystąpiły przesłanka negatywna świadczenia pomocy prawnej, o której mowa w art. 26 ust. 1 (...). Bez znaczenia natomiast w ocenie Sądu pozostaje podkreślana w odwołaniu okoliczność, że zarówno radca prawny, mocodawca jak i skarżący są zatrudnieni w tym samym podmiocie i w charakterze pracowników naukowych – ta okoliczność w żaden sposób ipso facto nie decyduje o wystąpieniu konfliktu interesów. W tym też zakresie Sąd nie podziela argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu odwołania, natomiast zgodzić się należy co do zasady z zarzutem sformułowanym przez skarżącego w petitum wniesionego środka zaskarżenia.

W świetle art. 26 ust. 1 (...) nie ma rozstrzygającego znaczenia na tle realiów niniejszej sprawy to czy podległość służbowa radcy prawnego wobec J. R. jest bezpośrednia czy tylko pośrednia – istotne jest to czy pomiędzy J. R. a radcą prawnym jako asystentem na (...) (...) W. oraz (...) (...) i (...) istnieją takie zależności, które stwarzają zagrożenie dla niezależności radcy prawnego. Innymi słowy, czy J. R. w ramach stosunków służbowych wobec do radcy prawnego jako asystenta lub (...) (...) i (...) może wywierać wpływ na radcę prawnego zagrażający niezależności radcy prawnego. Katalog możliwości wywierania tego typu wpływu może być bardzo szeroki i każdorazowo zależy od konkretnej relacji służbowej, która wcale nie musi być relacją bezpośredniej podległości. Tytułem przykładu można wskazać sytuację, w której kierownik danej jednostki nie jest bezpośrednim przełożonym danego pracownika, ale w jego kompetencjach pozostaje podjęcie decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy bądź przeniesieniu pracownika na inne stanowisko.

Z tych też względów zgodzić należy się z odwołującym, że Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego pochoinnie utożsamił wystąpienie przesłanki negatywnej z art. 26 ust. 1 (...) z występowaniem bezpośredniej podległości służbowej.

Drugą kwestią, która zaważyła na uchyleniu zaskarżonego postanowienia jest dokonanie przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego ustaleń faktycznych co do zależności pomiędzy radcą prawnym a mocodawcą wyłącznie w oparciu o treść zeznań radcy prawnego. Sąd stoi na stanowisku, że z pewną dozą ostrożności należy podchodzić do oceny zeznań radcy prawnego, wobec którego zostało wniesione zawiadomienie o możliwości popełnienia deliktu dyscyplinarnego, nawet jeśli radcy prawnemu nie zostały przedstawione zarzuty. Oczywiście Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego był uprawniony w ramach swobodnej oceny dowodów do przyjęcia, że zeznania radcy prawnego należy uznać za wiarygodne albowiem są spójne i logiczne. Niemniej jednak wskazać należy, że w tego typu sytuacji procesowej radca prawny jest niewątpliwie osobą żywotnie zainteresowaną umorzeniem postępowania, a zatem mając na uwadze zasady doświadczenia życiowego, a także fakt, iż zeznania radcy prawnego z uwagi na wykonywany zawód raczej rzadko będą należały do tzw. zeznań spontanicznych, pożądanym pozostaje zweryfikowanie twierdzeń radcy prawnego pozostających w sprzeczności z twierdzeniami skarżącego poprzez przeprowadzenie dowodu sprawdzającego. W realiach niniejszej sprawy kluczowymi są twierdzenia radcy prawnego o braku wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji (...) (...) i (...) oraz o bezpośrednim podleganiu służbowym D. K., a nie J. R.. Te okoliczności w ocenie Sądu wymagały weryfikacji ze strony Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego w drodze bądź to zwrócenia się do (...) (...) W. o przedstawienie stosownych informacji lub dokumentów bądź to w drodze dowodów osobowych w postaci przesłuchania w charakterze świadka J. R. oraz osoby uprawnionej do reprezentowania (...) (...) W..

Sąd w żaden sposób nie przesądza tego czy w niniejszej sprawie istotnie doszło do wystąpienia przesłanki negatywnej z art. 26 ust. 1 (...), natomiast stoi na stanowisku, że ocena zależności mogących decydować o wystąpieniu takiej przesłanki dokonana została przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego pobieżnie i bez podjęcia próby weryfikacji jakie rzeczywiście są zależności służbowe pomiędzy radcą prawnym a jej mocodawcą.

Jednocześnie Sąd jest świadomy, że u podłoża skargi w niniejszej sprawie leży w istocie rzeczy konflikt personalny, co daje się odczytać ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, niemniej jednak nie zwalnia to Zastępcy

Rzecznika Dyscyplinarnego od zbadania czy faktycznie J. R. mogła mieć w ramach relacji służbowych taki wpływ na A. S., który zagrażałby niezależności radcy prawnego.

Mając na uwadze powyższe oraz w zgodzie z art. 330 § 1 KPK w zw. z art. 74¹ pkt 1 URP Sąd wskazuje, że uchylenie postanowienia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego nastąpiło z uwagi na błędną ocenę zależności pomiędzy radcą prawnym a mocodawcą pod kątem art. 26 ust. 1 (...) oraz ze względu na brak przeprowadzenia dowodów na okoliczność charakteru tych zależności innych niż przesłuchanie radcy prawnego A. S.. Sąd wskazuje, że Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego winien wyjaśnić czy J. R. w okresie, w którym radca prawny świadczyła na jej rzecz pomoc prawną jako radca prawny, mogła wpływać ze względu na relacje służbowe J. R. i radcy prawnego jako asystenta oraz (...) (...) i (...) na radcę prawnego w taki sposób, że zagrażałoby to ograniczeniem niezależności radcy prawnego.

W związku z powyższym Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego winien:

1)

Przeprowadzić dowody pozwalające ustalić jaka była zależność pomiędzy J. R. a radcą prawnym w ramach relacji służbowych, inne niż przesłuchanie radcy prawnego.

2)

Po ustaleniu zależności pomiędzy radcą prawnym a J. R. w okresie świadczenia pomocy prawnej przez radcę prawnego na rzecz J. R. – dokonać oceny czy J. R. mogła w owym okresie wpływać na radcę prawnego w sposób, który ograniczałby niezależność radcy prawnego.

Mając na względzie wszystko co zostało przedstawione powyżej Okręgowy Sąd Dyscyplinarny orzekł jak w pkt 1 postanowienia na podstawie art. 74¹ pkt 1 URP w zw. z art. 437 § 1 i 2 KPK i art. 465 § 1 KPK.

O kosztach postępowania, które wyniosły w niniejszej sprawie łącznie 1.200,00 zł Sąd orzekł jak w pkt 2 postanowienia na podstawie art. 70⁶ ust. 2 zd. 2 URP.

Pouczenie

Zgodnie z art. 426 § 1 KPK w zw. z art. 74¹ pkt 1 URP od niniejszego postanowienia nie przysługuje środek odwoławczy.